

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 580. In quibus casibus ob ingratitude donatarii revocari possit donatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

donatario; at actiones injuriarum extinguuntur morte injuriam passi. *L. injuriarum, ff. de injuriis, l. scum. §. qui injuriatur, ff. si quis caus.* Ad hæc actio injuriarum non censetur esse in bonis nostris ante litem contestatam; cum non sit rei persecutio, sed injuriæ illatæ vindicatio. *L. cum emancipatus, §. emancipatus, ff. de collat. bonor. & ibi gl.* præterquam quod donans, sciens sibi illatam injuriam, & potens eam vindicare revocatione donationis, eam non revocavit, nec revocationem intentavit, aut ad intentandam se paravit, censendus sit injuriam remisisse; & sic hæredes contra donatarium nihil movere possunt. Secus est, si injuriam ignoravit (intellige, etiam inculpabiliter) aut eam sciens, morte præventus aliave causâ impeditus, quò minus revocationem intentare potuerit, modò aliàs conquestus de injuria animum revocandi donationem ostenderit; tunc enim censeri nequit injuriam condonasse, & jus eam revocandi transit ad hæredes. *L. tres fratres, ff. de pactis, l. mater, ff. de inoff. testam. l. ult. de annali except. & colligitur manifestè ex c. ult. h. t. & l. ult. c. de revoc. donat. & ita docent Abb. in cit. c. ult. h. t. n. 7. Molin. cit. d. 281. n. 3. de Lugo, l. c. n. 169. Castrop. l. c. n. 2. §. 3. Pith. l. c. Sed & posse revocari donationem ab hæredibus donatoris ob injuriam illatam donatori post mortem, v. g. dum donatarius injustè læsit ejus famam vel honorem, vel promissa ei non observavit, docet de Lugo. l. c. n. 171. eò quòd, si id competabat hæredi, dum donator vivens ignoravit injuriam; quia censetur non tacuisse, id etiam ei competat, quando injuria inferenda post mortem necdum illata viventi; quia tunc multò minus censetur tacuisse: jura autem concedunt hanc facultatem, quando donator non tacuit.*

4. Resp. Ad quartum: Hæc actio revocatoria ob ingratitude[m] competit contra donatarium; contra ejus hæredes autem intentari nequit, neque res donata ab iis repeti, neque à donatore neque ab ejus hærede, donante mortuo. Ita Molin. l. c. de Lugo, n. 170. Pith. l. c. Castrop. cit. §. 4. n. 6. aliisque citati pro resp. præced. quod ipsum minus rectè probari à Molin. & aliis ex c. fin. h. t. & l. fin. c. de revoc. donat. dicit de Lugo. eò quòd citatis juribus nihil de hoc, sed solum de successoribus donatoris dicatur, quòd nequeant revocationis causam inchoare: sed melius ex eo, quòd revocatio illa sit pœna delinquentis donatarii; adeoque mortuo delinquentis ingrato non possit amplius contra ejus hæredes intentari actio ad hanc pœnam exequendam. Possè nihilominus ab hæredibus donatoris aut etiam ipso donatore adhuc vivente, dum vivente donatario ignorabat injuriam revocari donationem adversus hæredes defuncti donatarii, docent Abb. in c. ult. h. t. n. 7. Sylv. v. donatio, l. 9. n. 14. Molin. l. c. n. 3. Pith. l. c. Engels, h. t. n. 20. Reiffenst. n. 64. contrarium tenente Zoëlio. in ff. h. t. num. 104. eò quòd hæc actio competens vi. *L. fin. c. de revoc. donat.* adhuc sit ex delicto; adeoque contra hæredes delinquentis non competat, nisi lis cum defuncto sit contestata juxta *L. unic. c. ex delict. futur.*

Quæst. 579. Quorum bonorum donatio revocari possit ob ingratitude[m] donatarii.

Resp. Res donatæ aliæve pro iis comparatæ apud donatarium existentes tempore mortæ quæstionis repeti possunt, earum donatione revo-

cata. Res verò ante consumptæ vel bona fide alienatæ in hanc actionem revocatoriam non veniunt. Lauterb. in ff. h. t. §. 51. citato Mozzio. de contract. tit. quom. revoc. donat. n. 19. juxta *L. 7. de revoc. donat.* donata tamen per donatarium dein hypothecata repeti possunt; cum hypothecatio non sit vera alienatio, cum dominium rerum hypothecatarum permaneat apud debitorem, qui in hoc casu revocationis restituit hypothecam, salvo tamen creditori jure pignoris, quod donator lucrè debet, ne tertio in jure sibi quæsito ex revocatione fiat præjudicium *L. 18. §. 2. ff. de pignor. ait ita Lauterb. l. c.*

Quæst. 580. In quibus casibus ob ingratitude[m] donatarii fieri possit revocatio donationis.

1. Resp. Primò expressos in Jure casus esse sequentes, qui in *L. fin. c. de revocat. donat.* & in *c. ult. h. t.* enunciuntur. Primus si donatarius atroces injurias in donatorem effundat, ut dicitur in *cir. l. fin. & c. ult. h. t.* adeoque hic comprehenduntur tam verba injuriosa vel contumeliosa & læsiva famæ vel honoris, quam facta (absque tamen manuum injectione, quæ ad secundam causam spectant) v. g. si captivum donatorem teneat, adulterium cum verba uxore, stuprum cum ejus filia committat. Si cornua aliudve quid simile pro morte regionis valde infamans ante fores illius appendisset. Ad quam quoque causam reducit Pith. h. t. num. 34. cum Molin. l. c. si nulla causa urgente donatarius donatorem accuset de crimine, ob quod pœna mortis, mutilationis, exilii, infamæ amissionis notabilis partis bonorum incurritur; aut si in simili causa sit testis, Procurator, Advocatus. Porò quæ atrox injuria sit, æstimandum ex circumstantiis & qualitate personæ, cui inferitur, dijudicandum relinquatur prudentis Judicis arbitrio.

2. Secundus, si manus impias & violentas in donatorem iniecerit, quod censetur fecisse, sive per se sive per alium juxta *L. non solum. de injur.* manibus graviter percussit, pedibus conculcet aut protrudat, fuste verberet, gladio vel scilicet vulneret, lapide impetat. modò hæc culpam lethalem contineant, ut dicitur de percussione Clerici in ordine ad communicationem; cum alias talis injectio dici non possit impia & graviter injuriosa. Unde nullatenus donatarius dici poterit ingratus, si pro sui aut proximi justa defensione hæc fecerit, vel etiam inferret donanti, quem probabili errore percutat alium. Molin. Pith. l. c. aliisque communiter.

3. Tertius: Si notabile seu grave damnum in bonis fortunæ donatori injustè intulisset; ita ut non sufficiat hanc damnificationem intentatam esse, sed requiritur, ut actio secuta seu posita sit. verba enim pœnalis legis, qualis est illa concedens revocationem ob damnificationem, cum effectu sumi debent. Arg. *L. 1. ff. quod quisque juris, ita de Lugo. l. c. n. 167. Castrop. cit. p. 31. §. 1. n. 5. Pith. h. t. num. 34.* Quale hic censetur grave damnum arbitrio Judicis consideratis circumstantiis, præcipue personæ donatoris, decidendum. Abb. in *c. fin. h. t. n. 2.* & AA. jam citati. Ait tamen de Lugo non sufficere quodcumque detrimentum sufficiens aliàs ad peccatum mortale.

4. Quartus: Si vitæ periculum intulerit donatori, sive per se, sive per alium, etsi inde mors secuta non sit, ut AA. citati. quin & hæc secutâ, revocatio fieri

feri nequit; non ab ipso donatore, ut patet; non ab hærede, cui ea revocatio secundum dicta non competit; neque à Judice; eò quòd ab hoc non fiat revocatio, nisi ad instantiam. Reiffenst. *h. t. n. 56.*

5. Quintus: Si donatarius non servet conditiones & gravamina, sub quibus se in donatione obligaverat, qui casus etiam in l. fin. de revoc. donat. ponatur, omittitur tamen in c. ult. h. t. ex ea foras causa; quia, ut Castrop. *l. c. n. 7.* aliud remedium consequendi rursus donatum suppetit; vel ut de Lugo & alii, hic casus non tam ad ingratitudinem, quam ad Justitiam, ex qua donatarius tenebatur conventa servare, spectat. quanquam addat de Lugo. *cit. l. fin.* plus aliquid contineri, quam quòd ad obligationem Justitiæ compelli possit donatarius ad promissa servanda; nimirum, quòd etiam in pœnam non observatæ promissionis revocari possit donatio, quam tamen non observantiam esse etiam foeciem veræ ingratitudinis ait Castrop. *l. c.* cum Guet. & fateri de Lugo. Ut tamen ob has causas institui possit actio illa revocatoria, tria conjunctim requiruntur: nimirum ut in judicio dilucidis argumentis cognitionaliter, hoc est, præsentibus & auditis partibus plene sint probatæ & approbatæ. Stru. *ad ff. h. t. lit. 2.* Muller, *ibidem.* Lauterb. §. 46. juxta *l. penult. c. de revocat. donat.*

6. Resp. Secundo: An ex alia præterea causis ingratitudinis æqualibus vel gravioribus revocari possit donatio, non convenit inter AA. affirmant absolutè cum gl. communiter recepta. in *L. fin. de revoc. donat. v. voluerit.* Ripa, *ibidem. q. 14. n. 137.* Abb. in *c. ult. h. t. Clar. §. donatio. q. 21. n. 2. c. 3.* Menoch. *de arb. cas. 130.* Molin. *de primog. l. 1. c. 9. n. 32.* Less. *l. 2. c. 18. n. 104.* & ex Juristis Stru. in *ff. h. t. th. 15. lit. y.* Lauterb. *h. t. §. 49.* citatis Everh. in *top. loc. 111. n. 4.* Treutl. *vol. 2. d. 19. th. 7. lit. d.* qui etiam testatur, hanc sententiam in praxi servari. Cujac. in *cod. tit. de administr. tutor.* & alii passim. ex ea ratione; quòd ubi eadem est ratio, ibi eadem dispositio legis juxta *L. 32. ff. ad leg. Aquilam.* Ratio autem, cur in dictis calibus per *cit. l. c. fin.* revocatio inducatur, est, quòd donatarius loco obsequiorum benefactori inferens injurias indignum se reddit beneficio, unde quòd graves fuerint illæ injuriæ, eo indignior sit beneficio ac proinde urgentior causa revocandi donatum. His non obstante, quòd *cit. l. fin.* utatur particula taxativa & exclusiva tantum, dicaturque; ex his tantummodo causis donationis everti concedimus &c. quia per eam non excluduntur aliæ causæ æquales & graviiores, sed leviores, ut Castrop. *cit. §. 1. n. 9.* Cujac. *l. c.* dicens, leve argumentum ex his particulis desumi pro opposita sententia. Lauterb. *l. c.* & hanc sententiam communem dicit Castrop. *n. 10.* quamvis *n. 11.* probet raro vel nunquam contingere posse casum similis vel gravioris ingratitudinis ex se revocationem donationis exigentem, qui non in prædictis casibus contineatur. & sane hæc sententia æquitate naturali conformior videtur, ut bene Pirh. *h. t. n. 35.* eamque, si æquitatem, rationem favoremque parentum considerare velimus; non posse nos non amplecti, ait Muller. *h. t. th. 15. lit. d.* fatenturque id ipsum alii; etiam oppositæ sententiæ AA. Nihilominus oppositam seu negativam sententiam tenent Molin. *de 7. c. 7. tr. 2. d. 181. §. nobis verò.* Rebell. *de obl. just. 2. p. l. 18. c. 9. n. 9.* Laym. *l. 3. tr. 4. c. 12. n. 17.* Zoës. in *jus can. h. t. n. 12. c. in ff. eod. n. 90. c. 91.* cum quibus sentire videtur de Lugo. *n. 173.* & in pun-
R. P. Leur. *Jur. Can. Lib. 11.*

eò juris verioremi videri ait Pirh. *l. c.* eò quòd in *l. fin. c. de revoc. donat.* absolutè restringatur ad causas ibi expressas; lex autem pœnalis, qualis est hæc; etiam propter paritatem & majoritatem rationis extendi non debeat ad casus non expressos, & sic in præsentia dicta revocabilitas ob ingratitudinem; cum ea ut supponit de Lugo, non sit de jure naturæ, sed de jure humano. Contrarium asserente Lauterb. nimirum illam revocationem odiosam non esse (intellige respectu donatoris: sed favorabilem potius, adeoque ad casus similes vel graviiores expressis extendendam. Interim tamen cum Zoëlio, *cit. n. 91.* norant Pirh. *l. c.* Muller, *l. c. lit. 6.* & alii; donatarius negantem alimenta ei, à quo magnam partem bonorum dono accepit, redacto ad inopiam (quem casum AA. prioris sententiæ adducere solent pro sufficiente causa non expressa in *cit. l. fin.* ob ingratitudinem revocandi donationem, Stru. *lit. 6.*) cogi posse per Judicem ad alimenta præstanda; quòd imprimis procedere monet Brunem. *ad cit. l. fin. n. 10.* Si ex ipsa donatione inops factus sit donator, non tamen ad præstanda alimenta ultra modum rei donatæ, ut Stru. *l. c.* Uti etiam apud de Lugo advertit Rebell. quòd si res donata nondum transit in dominium donatarii, defectu nimirum traditionis, posse in foro conscientiæ donatorem cessante scandalo promissum non implere ob causas ingratitudinis æquivalentes iis, quæ in *cit. l. fin.* exprimuntur; quia videtur se non obligasse ad rem promissam in talibus circumstantiis præstandam.

Quest. 581. An donator renunciare possit potestati revocandi donationem ob ingratitudinem.

Resp. Renunciatio seu pactum, quò donator promittit in donatione, se non revocaturum illam ob ingratitudinem, non valet; & eo non obstante, revocari potest. Molin. *cit. d. 181.* (quem tamen Castrop. *cit. d. 281.*) *n. 10.* de Lugo. *d. 23. n. 174.* Pirh. *h. t. n. 39.* Castrop. *l. c. §. 2. n. 2.* citans insuper Ripa. in *cit. l. fin. q. 54. n. 180.* Tiraq. in *l. si unquam in præf. n. 140.* Gust. *de juram. p. 1. c. 9. n. 5.* Rebell. *l. c. n. 5.* quia, ut iidem, talis renunciatio est contra bonos mores, cum præbeat occasionem committendi ingratitudinem impediaturque omnino hæc legis puniendi istiusmodi ingratitudinem. Et hæc, etiam si donatio confirmata juramento; cum hoc sequatur naturam actus, cui adjicitur, Pirh. *l. c.* quòd si tamen juramentum adjiceretur ipsi renunciationi, seu promissio non revocandi confirmaretur juramento, illud servandum esse, & donationem revocari non posse; quin & juramentum non relaxandum sine consensu donatarii, tenent Tiraq. *l. c.* Gut. *l. c. c. 10. n. 6.* Molin. *l. c.* Laym. *l. c. n. 7.* quos citat Castrop. *l. c. n. 4.* dicens communem, ac insuper de Lugo, Pirh. *ll. cit.* ex ea ratione, quòd tale juramentum sine peccato & dispendio salutis æternæ jurantis servari potest; cum etsi illicitè sit præstitum; quia præbet occasionem peccandi, objectum tamen super quòd cadit, nimirum non revocatio donationis ob ingratitudinem secundum se est licitum; neque sinceritatem & honestatè rei juratæ impedit, quòd donatarius inde sumat occasionem delinquendi, ut Castrop. non secus ac juramentum de non petendo divortio, præstitum ab uxore, si maritus committat adulterium, servandum est juxta *c. quemadmodum. de jureju.* ut Pirh. citatis Molin. *ubi ante. n. 10.* Zoës. in *ff. h. t. n. 94.* Laym. *cit. c. 12. n. 17.* & insuper Castrop. qui tamen ipse contrarium tenet, *n. 5.* dum ait, se credere verius esse nullam
Fff 2